

LIHOVÉ NOVINY

MIMOŘÁDNÉ VYDÁNÍ DOBRÉHO DNE

PERLA LIHOVÝCHODNÍ MORAVY. ČASOPIS NEODVISLÝ, VĚNOVANÝ LIDU, JEHO POUČENÍ A ZÁBAVĚ.

ČERVEN 2016

VYDÁVÁ SPOLEČNOST PŘÁTEL SLIVOVICE ČR

ZDARMA

POZVÁNKA MARTA KONDOVÁ

NAVŠTIVTE MUZEUM LIDOVÝCH PÁLENIC VE VLČNOVĚ

Řada čtenářů Lihových novin jistě již také zavítala do Muzea lidových pálenic ve Vlčnově. Muzeum bylo otevřeno v roce 2010, nicméně na rozdíl od jiných stálých expozic není ustrnulou a zakonzervovanou výstavou. Každým rokem se při přípravě návštěvnické sezony mění tvář expozice a rozrůstá se o nové přírůstky z fondu destilačních aparátů, pálenic, pomůcek a dokladů řemeslného umu i fištrónu našich předků.

Čím tedy může návštěvník muzea lidových pálenic obohatit své poznání? Na textově-obrazových panelech se může seznámit s nejstaršími doklady umění výroby destilátů. Velmi zajímavou pasáž tvoří informace o tom, jak se měnil v průběhu staletí názor na význam pálenky, které jsou připisovány nesporné léčebné účinky, ale také destruktivní vliv na povahové rysy osobnosti i celkový negativní dopad na zdraví nadměrných konzumentů. Proto se na druhé straně setkáváme s kampaní proti pití destilátů pod výmluvným názvem kořaleční mor. Pravdou je, že pálenka nechyběla při žádné z důležitých chvil v životě člověka – zapíjelo se narození, svatba i úmrtí, kořalka byla a je součástí pohoštění při fašanku, zabijačce, hodech a byla také stvrzením dobrého obchodu. Návštěvníci se mohou dozvědět také mnoho zajímavého o výsadbě ovocných stromů a ovocnářství na jihovýchodní Moravě. Není totiž náhodou, že právě na Valašsku a Slovácku se pálí tak dobrá slivovice, jejímž základem je dostatečné množství kvalitního ovoce, pěstovaného zde již od středověku.

Konečně chloubou a nejsledovanější částí Muzea lidových pálenic je na tři desítky destilačních aparátů, jejich částí, vík, kotlů i chladičů rozličných tvarů, materiálů, způsobů výroby a stář. Od nejpřimitivnější lavorovice přes pálenice z kotlů na vaření brambor až po elektrickou dvoupášťovou nablyškanou „krasavici“ vyrobenou přímo pro expozici v Kovodělu Janča Uherský Brod. K největším raritám patří pálenice z elektrické pračky značky Romo. V posledních letech se expozice rozrostla o další rekordmana, tedy nejmenší funkční pálenici zapsanou v české knize rekordů – vyrobenou v nedakonické Nitaře pod označením Vzor 22. Pálenice se dostala dokonce do Jižní Ameriky, kde spolu s expedicí Trabantem napříč Jižní Amerikou procestovala kontinent. Cestou vedoucí z pobřeží Guyany přes amazonský prales, vrcholky And až po Patagonii výprava překonávala řadu nástrah, ale také destilovala nejrůznější místní speciality. Vznikla tak unikátní sbírka pálenek uchovaná v originálních soudcích, které se od dubna 2013 staly spolu se scestovalou nejmenší pálenicí novým exponátem Muzea lidových pálenic ve Vlčnově.

K nejnovějším exponátům pak patří sofistikované destilační zařízení vystavené jako součást kuchyňské linky, které fungovalo od roku 1988 v panelákovém bytě v nejmenované části Uherského Hradiště. Množství dílů a náročnost celé instalace si vyžádala nejen pořízení části starší kuchyňské linky, ale také přítomnost původního majitele, který ji za asistence konzervátorů a pracovníků Slováckého muzea pomohl sestavit.

Od roku 2011 také přibývají vzorky slivovice, které uspěly v Celoslováckých koštích pořádaných v roce 2011, 2014 a jsou tak chuťovým poselstvím budoucím generacím, stejně jako ampule s hermeticky uzavřenými vzorky slivovice z roku 1914. Jedna z nich byla slavnostně otevřena 100 let od jejího vypálení 25. července 2014. Její chuť, stejně jako exponáty muzea spojují přítomnost s dávnou minulostí, kterou se můžeme nechat inspirovat při vytváření nových kapalných poselství do budoucnosti.

Sběr rarit, dalších typů destilačních zařízení i nových šampionů Celoslováckých koštů navíc dále pokračuje, a tak se mají návštěvníci Muzea lidových pálenic na co těšit také v dalších sezónách.

UHERSKOHRADIŠŤSKOU REDUTU PROVONÍ NEJLEPŠÍ SLIVOVICE SLOVÁCKA

Ze všech mediálních stran se na nás řítí chmurné zprávy. Televizní noviny se dávno změnily v černou kroniku. Na obrazovkách vidíme tolik vražd, až se divíme, že je ještě měl kdo natočit. Za jedinou tuzemskou plošinu začínají naše děti považovat všudypřítomnou řepku olejků. Zábavné pořady jsou vysílány většinou až hluboko po půlnoci. Zpravidla přenosem z Poslanecké sněmovny.

Kuřáci se stali lovnou zvěří. Tetičky na zelených trzích zvažují úvěr na koupi registračních pokladen, nebo likvidaci svých zahrádek.

Zpoza rohu na nás vykukují teroristé, Evropská unie se pod tíhou vlastní impotence hroutí, Američané zachraňují demokracii na ropných polích.

Ojedinelým světylkem v tunelu se za této situace jeví exkluzivní zpráva, kterou jako jediné a pravděpodobně i poslední přináší naše neodvislé Lihové noviny.

Blíží se totiž okamžik, kdy bude zahájen III. slovácký košt slivovice. Tedy košt, který je výjimečný nikoliv počtem vzorků lahodného ovocného destilátu, ale jeho kvalitou. Jedná se vlastně o superkošt, na němž se sejdou výhradně vítězové místních koštů z obcí a měst národopisného regionu Slovácko. Naskýtá se nám tak šance ochutnat to nejlepší z nejlepších, co destilační kolony daly.

První Slovácký košt se uskutečnil ve Vlčnově, které je sídlem jak Muzea lidových pálenic, tak Společnosti přátel slivovice České republiky. Druhý košt se již konal v Uherském Hradišti,

Na zabijačce. Foto © L. Chvalkovský.

v krásném barokním prostředí Reduty. Setkal se s velkým ohlasem, a proto i na letošní ročník jste co nesrdečněji zváni opět do Uherského Hradiště – srdce Slovácka. Dne 5. listopadu 2016 zde budete moci ochutnat nejen zmíněné výjimečné slivovice, ale se i dobře pobavit a setkat s přáteli. Věříme, že se tento den stane současně i neoficiální valnou hromadou Společnosti přátel slivovice České republiky, jejíž členy zveme zvláště srdečně. Těšíme se na vás, milí přátelé.

Kresba © Miško Eveno.

CENSUROVÁNO!

Autor výše sepsaného textu kandiduje v letošním roce do Zastupitelstva Zlínského kraje. Ve svém referátu se snažil propašovat některé své politické názory. Jelikož jsme list na politických stranách neodvislý a k žádné z nich nepřimknutý, nemohli jsme toto připustit. Censor náš text vašnostovi upravil tak, že uvedené pasáže černou tuší musel začernit. Čtenářstvo nechť oprávněnost censorova zákroku posoudí samo. (Red.)

ZE ŽIVOTA

JIŘÍ SEVERIN

BĚŽ DOM A DAJ KRÁLIKOM

Metyn a Sosin lašovali a jen tak po dědině palundovali, neměli zrovna co na práci. „Máme přece demokracii, pracovat můžeme enom tehdá, když máme silu.“ A tu už víc jak rok neměli. Zrovna začali ale našťestí silu pozvolna nabírat. S tímto nečekaným obrozením si nevěděli rady. Chodili, cárali se, špekulovali, kdeby-coby. Začali bláhově uvažovat i o podnikání. Viděli dobře z televize NOVA, jak rychle a snadno se dá u nás zbohatnout. Ještě se jim jevila jedna lákavá možnost. Politika. Ale i jim se zdál tento způsob obživy opovrženímhodný. „Mamička by sa v hrobě obracali, žít se tak nepoctivě,“ dupal Sosin. „Tak vysoko sme ešte neklesli,“ přidal se Metyn. Seděli v halenkovické hospodě a soustředěně, při štamprli, řešili podnikatelský

záměr. Počítali i s pomocí Evropské unie. Co tak šáhnout si do některého z rozvojových programů? Sme my lidské zdroje? Sme. „Já už su asi prazdroj,“ tvrdil o něco starší Sosin. „Mohli bychom napomoci rozvinout turismus. Takovou barabiznu, jakou máme my, nemá široko daleko nikdo. Třeba v kuchyni řezeme dřevo přímo motorovou pilou a od ní dáváme rovnou do sporheltu. Co to ušetří pracovních sil, to je přece atrakce a inovace jak sviňa. Nechci vás urazit, pánové, ale kdo to z vás má?“ přemýšleli nahlas. Zkoušeli kmen stromu oknem pichnout přímo do kuchyně a jenom přičezávat. Zpoátku se dařilo, ale okno nešlo dobře dovít a při mrazech

(Pokračování na straně 2.)

BĚŽ DOM A DAJ KRÁLÍKOM

inovace přestávala fungovat. Hospodářsko-kulturní rozvoj regionu je také lákal. Což takhle zaměřit se na rozvoj kvality života obyvatel? Vzdělání, infrastruktura, služby, to všechno tam bylo. Nové vazby, cílové skupiny, projektové skupiny, specifické cíle. „Projektový záměr? Co to asi kurva je? Priorita 3,2, implementace finančního mechanismu, grantové schéma, monitorovací systémy, indikátory. Co to do piče ml-žju,“ filozofoval Sosin. V tuto chvíli byli z toho úplně tumpachoví. Chce to vizi, vtloukali jim do hlavy zkušenosti politici, ohledění z televizních šotů i tištěných magazínů. Ti dva ale čučeli do materiálů pracovních nabídek jak vyoraná myš. „Musíme najít mezeru na trhu,“ pronesl po třetí hrubě štamprli slivovice téměř prorocky Sosin.

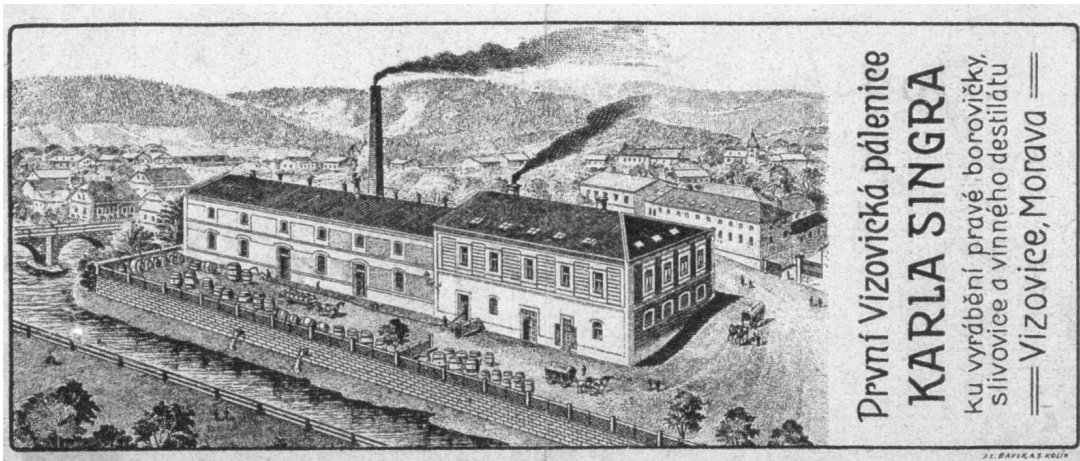
„Už to mám,“ vykřikl radostně Metyn. „Mezera na trhu!“ Jeho nadšení bylo bezmezné. „Budeme prodávat bubliny do vodováhy!“ Jásavý pohled přerušil Sosin: „Hňupe.“ – „Založme brigádu kapitalistické práce,“ jásal dále Metyn. Jeho opojení bylo v tu chvíli bez hranic. „Hňupe, nepičuj,“ vrátil ho jemně do reálného světa Sosin. Po společné poradě usoudili, že nejlépe bude zařídit si malou pálenici. Příklad: Občan nasbírá třeba půl metráku třešní nebo malou bečku angreštu. To mu zahrádkáři nevypálí, vykašlou se na občana, kotle jsou s obsahem přes dvě stě litrů. „Potřebujeme větší objemy, větší kapacity, větší spotřebu, velkokapacitní oblbovárny, růst, růst, vstříc radostným kapitalistickým zítřkům. A co občan se svým čtyřcilitilírovým kvasem

malin? Kdo mu pomůže? Nikdo, přátelé. Nikdo. Mezera na trhu. Jsme tady ale my, firma Met-a-Soc. Navíc je to kvalitní služba a pomoc všem lidem dobré vůle.“ Mlékařům ukradli konev od mléka, obsahově je akorát tak. S chlapama v kovárně ji doplnili o šneka a chladič a mohli začít podnikat. Navíc není třeba zatěžovat finanční úřad, protože se rozhodli službu dělat jako veřejně prospěšnou práci, stejně jak činí některé neziskovky. Pomoc od státu ani EU nakonec ne-žádali, protože pálenice prosperovala a hoši byli zvyklí na životní minimum (2 500 Kč). Občané službu oceňovali, byli solidární a vše klapalo po-dle plánu.

Jednou, když pálili meruňkovici, se to sta-lo. Už dopalovali, když Metyn pravil: „To už

dojede samo, ideme na karty. „V hospodě bylo teploučko, vysoká zámecká kamna byla roz-žhavená, pivo dobře vychlazené. Ve třetím kole mariáše přiběhl vyděšený patnáctiletý synovec Kuba: „Štrýcu, průser,“ volal už ode dveří na Sosina. „Vybuchla vám pálenica, okna sú rozbi-té, meruňky vysíjú na stropě!“ V hospodě nasta-lo hrobové ticho. V některých spoluobčanech, kteří spoléhali na zdárný provoz nové služby, by se krve nedořežal. „Až to zaschne, bude to pěkná krápníková omítka,“ nenechal se rozho-dit Metyn.

„Vypls vaříč?“ dotázal se Sosin. „Vyhodilo to aj pojistky, už to nehřeje,“ očividně uklidněn odpověděl Kuba. „Tak co nás rušíš od karet, běž dom. Daj králikom.“

TAKOVÍ JSME BYLI

Z dobových dokumentů lze jasně pozorovati, jak byli dorosrdční komunisté v roce 1948 upřímně překvapeni, že jim vláda nad dělným lidem v Československu spadla takříkajíc sama do klína. Oni sami nikdy o násilný puč a převzetí moci jistě neusilovali a ani odborní poradci ze Sovětského svazu žádné agresivní choutky nikdy neměli. Přesto dokázali pracovat neskutěčně rychle. To, co by prohlédlému kapitalistickému vedení trvalo měsíce, naši komunisté zvládali v řádu hodin. Na zde přiloženém dokumentu se skví toho zářný důkaz.

Všimněme si, že lihovar pana Hromčíka v Nivnici byl znárodněn dne 28. února 1948, tedy pouze tři dny po Vítězném únoru. Jak tvrdí škarohlídi a nepřející kverulati, bylo to zřejmě pod heslem: Inu soudruzi, nevíme ještě, jak budeme vládnout, ale hlavně že je co pít!

PROHIBICE V RUSKU

„Myslím, že kampaň proti alkoholu byla přece jen chybná v tom, jakým způsobem se prováděla. Týká se to zavírání obchodů, zejména v Moskvě. Velkých front. Růstu výroby samohonek. Zmizení cukru z obchodů. Bylo třeba ne provádět kampaň, ale vést plánovaný dlouhodobý boj proti alkoholismu,“ zhodnotil Gorbačov svou nepodařenou prohibici.

Podle jeho slov přijetí příslušných opatření, která se v tehdejší ústředním výboru vládnoucí komunistické strany připravovala šest let, mělo za cíl snížit vysokou míru alkoholismu mezi občany Sovětského svazu.

„Víte, v letech, která předcházela zahájení této kampaně, se mezi lidmi skutečně nezřízeně pilo. Už (bývalému generálnímu tajemníkovi ÚV KSSS Leonidu) Brežněvovi přicházely hořké dopisy: „Všude kolem se pije, děti vůbec neznají své věčné opilé rodiče, kteří někdy mizejí, a rodiče zapominají na děti,“ připomněl Gorbačov.

„Ano, byly chyby – díry v rozpočtu, fronty. Byla tam ale i pozitivní věc – pokles úmrtnosti, začalo se rodit více dětí. Během protialkoholické kampaně zemřelo o 1,6 milionu lidí méně než v předchozích letech. Výrazně se snížil počet nehod ve výrobě, na silnicích,“ řekl Gorbačov.

„Vystřízlivění společnosti nelze dosáhnout náraz. Na to jsou potřeba léta. A bojovat je nutné bez přestávek, neustále. Myslím, že i nyní je třeba bojovat s alkoholismem. Pokud toho necháme, bude ještě hůř,“ varoval Gorbačov.

RUSOVÉ SE VRACEJÍ K SAMOHONCE. HRDLEM PROLILI MILIARDY LITRŮ ALKOHOLU.

K domácí pálenice se v Rusku neuchylují už jen notoričtí pijáci, ale i běžní občasní spotřebitelé. Problémem se musela opět zabývat vláda. Jak oznámil vicepremiér Alexandr Chloponin, došla k neblahému zjištění: vloni v Rusku vzrostl nelegální obrat vodky třikrát. To je obrovský nárůst, dokonce i pro experty nečekaný.

DOMÁCÍ KVALITA?

Podle odborníků z Ruské inspekce pro regulaci trhu s alkoholem se stejně tak zvýšil i byznys s přístroji na pálení domácí lihoviny. Útěchou může být zjištění, že neroste spotřeba jako taková, ale „jen“ spotřeba vodky domácí. A v tomto případě rozhodně neplatí, že co je domácí, je také nej kvalitnější.

„Máme jasná svědectví o tom, že u nás bohužel roste stínový obrat alkoholické produkce,“ prohlásil diplomaticky Chloponin. Jeho komise existuje od loňského léta, a zatím boj se samohonkou prohrává. Ostatně není to poprvé, co se v ruské historii vedení země pokoušelo pijáky

zastřít či jim najít jinou zábavu, přeorientovat je na víno a pivo. Vždy bez výsledku.

Každopádně úředníci budou muset rychle vymyslet něco, co zabere. Ruský prezident Vladimir Putin totiž přikázal za každou cenu snížit spotřebu tvrdého alkoholu v Rusku nejpozději do roku 2020. Utěšovat se může zjištěním, že podle Světové zdravotnické organizace na ruskou hlavu připadá 15 litrů vypitého tvrdého alkoholu ročně. Což není světový rekord. Bělorusové a Moldavané konzumují ještě o něco víc.

*Převzato: Komsomolskaja pravda
Překlad: Tomas von Mühlenbach*

Blahoslavení v Kristu, ti co pijí vodu čistou.

VÝROČÍ

KAREL PAVLIŠTÍK

ZPRÁVA O STAVU TŘÍKRÁLOVÉHO KOŠTOVÁNÍ MUZEA JIHOVÝCHODNÍ MORAVY VE ZLÍNĚ PO DVACETI LETECH

Tříkrálové koštování je v kulturním kalendáři Zlína již dlouho známým pojmem. Jde o jedinečnou společenskou akci, kde Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně navazuje kontakty s širokou kulturní veřejností s cílem přivést netradičním způsobem co nejvíce zájemců z řad Zlíňanů do svých expozic, výstav a přednáškových sálů.

Za dvacet let úspěšné existence se vyprofilovala programová podoba zlínského muzejního Tříkrálového koštování do té míry atraktivně a specificky, že se těší velkému zájmu účastníků, z osmdesáti procent stálých – jak se praví v profesní hantýrce – „štamgastů“. Skladba účastníků je věkově i profesně rozmanitá, poměr mužského a ženského žvlu s malými odchylkami tu na jednu, tu na druhou stranu rovnovážný. Oděv bývá úhledný, přiměřený věku a počasí. K nezbytnému technickému vybavení patří kalíšek čili štamprlka, nejčastěji zavěšená na šíji, usazená do nejrozmantějších taštiček či slaměných košíčků. Mistra lidových řemesel Františka Zusky – též aktivního štamgasta.

Koštují se „pleskačkové“ vzorky typu KCD, tj. „kdo co donese“ v „pleskačce“. Bývá to vždy pálenka z podzimní úrody ovoce předchozího roku. Z pleskaček pak dávají účastníci koštovat jeden druhého za hojného prozpěvování a také rozjímání o tom, jaká byla úroda a jaké ty koštované vzorky jsou. Doušky pálenky se zajídají chlebem se škvarkovou pomazánkou, jíž je k dispozici, co hrdlo ráčí. V poslední době se k nepřilíh velké radosti pořadatelů objevil nový prvek: rychle vyprázdněná pleskačka mimořádně štedrých účastníků se doplňuje stejným obsahem z umně skryté, zpravidla půllitrové láhve.

Nesoutěží se, pořadí se neuděluje. Nejvyšším uznáním je, když ti ten, kdo okoštuje tvůj vzorek, stručně sdělí: nóóó „*kategorie můžeš nosit!*“ Vládne pohoda. Sortiment ochutnávaných vzorků tradičně rozšiřuje věhlasná vizovická likérka Rudolf Jelínek bezplatnou prezentací vzorků svých komodit tradičních i „horkých novinek“. V prvním desetiletí obohacoval ochutnávku

i stálý host Tříkrálového koštování – charismatický likérový mág pan Marek.

Každý ročník koštu zahajuje srdečným uvítáním ředitel muzea, po něm „otec koštu“ věcným sdělením neměnných pravidel, zejména

však očekávaný, literárně dramatický program. V něm se za dvacet let uplatnili hosté z řad známých osobností veřejného i kulturního života jako například František Bobák, Ludvík Vaculík, František Pavlíček, Antonín Bajaja, Bolek Polívka, Josef Holcman, Miroslav Zikmund... MUKRUDRA, tj. Muzejní kruh dramatický, spolu s HLAHOLEM MUZEJNÍM uvádějí v rámci zahájení koštu vždy povytce společensky aktuální premiérové inscenace dramatických kusů a fresek domácí provenience, reflektující mezní situace koexistence člověka s valašskou olivou – trnkou.

K nejdojemnějším kusům patřilo odhalení v koledách tvrdošíjně utajovaného putování valašských pastuchů k jesličkám se slivovicí i heroický report Ludvíka Vaculíka, kterak předal láhev slivovice nalezenou při hledání pokladů na Královci opatovi kláštera při své návštěvě Betléma.

Jak již bylo řečeno, hodně se také zpívá, a to za doprovodu hudebních nástrojů, které se aktuálně vyskytnou. Muzejní píáno je vždy k dispozici pro řadu ochotných hráčů, bývá slyšet i heligonka s ozembuchem, gajdoval tu i Pavel Popelka...

Už z názvu akce vyplývá, že se Tříkrálové koštování koná vždy na svátek Tří králů, tj. 6. ledna každého roku. Tradičně a neodvolatelně se začíná vždy v 18.00 hodin a rovněž tradičně a neodvolatelně se končí ve 20.00 hodin. Učiní tak ředitel muzea intenzivním zvoněním dnes už historickým zvoncem zvaným Finito! Poté je úkolem pracovníků muzea postarat se vřídlně, leč nekompromisně o to, aby odešli všichni na čerstvý vzduch ... „pán nepán“. Toť tajemství úspěchu toho, proč se daří pokaždé naplnit od prvopočátku nosnou ideu této akce: *Pijeme, abychom se vznášeli a ne abychom padali.*

Zatím to tak vždycky vyšlo: v uplynulých dvaceti ročnících se vznášeli všichni – neupadl žádný. Přijďte si to do zlínského muzea (budova č. 14 továrního areálu) vyzkoušet i vy 6. ledna 2017.

Konec hlášení!

LI-PO

LEGENDA ČÍNSKÉ PIJÁCKÉ POEZIE

Jak žil, tak i umřel. Legenda praví, že chtěl zachytit odraz měsíce v řece a utopil se. Tulák Li-Po (701–762) neuznával rodinné a společenské konvence. Velmi rád a s chutí popíjel víno, v jakémkoliv množství. (Stejně jako jsme toho často svědky i my u nás na našem bohrém Slovákku u podobných pábitelů. Mnoho lidí v jejich okolí v nich spatřují génie, pro další jsou obyčejnými alkoholiky.) Jaká stránka osobnosti básníka Li_Po převládla? Žádná – byl vynikajícím veršotepcem a alkoholikem zároveň.

SÁM POD MĚSÍCEM VÍNO POPÍJÍM

Mám víno ve džbáně a je ho víc než dost.
Kdo mi však bude dělat společnost?
Měsíci, pojď blíž – připiju ti,
možná ti víno přijde k chuti!
Můj stín se s námi taky pobaví –
přátelé, už jsme tři, tak na zdraví!
Za chvíli jsme už všichni rozjaření,
pít s přáteli je pro mne potěšení.
Zpívám – stín už se sotva drží na nohou,
tančím – a měsíc pajdá cik cak oblohou.
Ještě si s vámi trochu zavýskám –
až dopijeme, bude každý sám.
A jednou naposled, až odbije můj čas,
za Mléčnou dráhou sejdem se zas.

Co je to ale, chlapci rozmilí?
Já piju – vy jste z toho opilí!
Měsíc se motá, žvatlá ke stínu,
ten se snítkou zas tančí jasmínu,
jen já tu sedím klidně při víně,
jim připíjím a v dobré hodině.

Tož loutnu sem, a píseň se mnou noťte,
pak na kutě mě, chlapci, doprovodte,
vždyť do jedné se vejdou postele
kumpáni světlé noci veselé.

A zejtra navečer, až první hvězdy vzplanou
u vína v loubí, chlapci, na shledanou!

KRČMA NA JAŘE

Sedm bílých koní
letí.
Jarní vítr honí
je kol zkvětých sněží.
Před hospodou – přijde host? –
starý krčmář seděl.
Sedm jezdců vyklání se z postříbřených sedel.
Sedm jezdců – všechněm dost:
mladé jaro, děvče šumné, staré víno.
Sedm jezdců s koní seskočilo

RAK

Jen vypij, bratře, tři sta číší vína,
strast opustí tě jako žena líná
a budeš svoboděn:
když v světě smutků víc než číší – zbývá
být věčně opojen!
Proč hladem slávu si jak jiní vydobývat?
My na terase chceme líně snívat.
Rudého raka rozčtvř! Je už dovařen.
Čtvrt strast, čtvrt zármutek, čtvrt bídu
bratře, sten –

my vysajeme je až tvrdé po krunýře,
skořápky tady v kupky navršíme
k pohárům, jež jsme dopili:
na křídlech věčnosti tep času přehlušíme,
přejedlí smutkem, vínem opilí.

DUMY TICHÉ NOCI

Na bílém loži probouzím se tich,
svítí to měsíc – či sem napad snít?
Pozvedám hlavu: hledím na měsíc,
skláním ji: myslím na zem otců svých.

VE VÝCHODNÍCH HORÁCH

Doma ve Východních horách
nebyl jsem řadu let ...
Kolikrát v Bílém dole
beze mne jasmín květ?
Oblak tam beze mne zmizel
do dálky samotný ...
Za který dům jsi klesal
měsíci stříbrný? ...

ZABIJAČKA.

Zabijačka v rodině není jenom zabítí prase-
te a jeho sněžení. To je rodinná slavnost, těžká
akce, která se plánuje měsíce dopředu a většinou
na prosinec nebo leden, takže přítomnost svátků
jí dodává lesku.

Ráno při příchodu řeznického mistra se za-
číná tak, že můj otec nebo kmotr Blažej nalije
štamprle slivovice na zahřátí a na sílu a Slovák
po předchozí noci prohlašuje: „Nechcu, ani kdy-
by to fialkama vonělo,“ a než to dořekne, už má
doušek v sobě a prohlašuje, že i slavný cyklista
a vítěz dvanácti etap Závodu míru Růžička spur-
toval na slivovici. Je ustrojen stylově, což dodá-
vá zabíjačce vznešenosti: bílou lodičku na hlavě
jak vojín prezenční služby, kostkované černobílé
sako, šedé pruhované kalhoty a filcem vystlané
teplé gumáky. Kolem pasu má řemen, na němž
se houpá ocílka a kožené pouzdro nože. Po spá-
lení červa si vezme dva provazy, které mají na
koncích oka, a vstoupí do chlívků. Pozdraví slo-
vy lovu zdar, čuníku, a celou dobu s ním hovoří:
„Nazdar, pejsku, tak už je to tady. Kdybys věděl,
co tě čeká, tak bys raději nevečeřel.“

Ale prase to tuší, tak vrčí, chrochtá a pobíhá,
takže řezník mu jen těžce navléká na nohy lasa.
Někdy vepřík skáče předníma nohama na ohra-
du a tehdy ho Jožka oslovuje: „No, no, Šemíku,
dočkáš se. Jen počkej, zajíci,“ a můj otec nervózně
říká: „Nežvaň tam a dělej,“ a Slovák odpoví-
dá: „Podívej, pejsku, pan domácí už se nemože
dočkat, až se do tebe zakousne, to je světi!“

„Vole starý, děláš, jak kdyby to byl tvůj bra-
tr,“ a Jožka ho nenechá domluvit:
„Slovan všude bratra má.“
„Takovým způsobem tu budeme stát do ve-

Zabijačka. Foto © L. Chvalkovský.

čera,“ a my stojíme na náspi u hnojiště a čekáme,
až lovec polapí prase, a posloucháme jeho řeči,
z nichž vyplývá, jako by se mu do toho nechtělo,
jako by si svůj čin potřeboval zdůvodnit.

„No tak, no tak, staň se vůle Alláhova.“
Jožka se mně totiž světil, že poslední roky
mu toho prasátka bývá líto, prase je důvěřivé,
když ho podrbeš za ušima, a potom ho máš za-
píchnout? „Já už jsem se, synovče, nazabíjel toli-
ka zvířat, že už se mně nechce zabít ani muchu.“

Ale potom, když provazy byly navlečeny, už
to býval koncert, výstřel, skok na prase, dlouhý
nůž a míchání krve. Jožka uměl bourat prase
nejrychleji ze všech řezníků v obci. Když krájel
škvarky, tak mu maso od nože jenom odsakova-
lo, když od kůže odřezával poslední sádlo, aby
krupon byl čistý, nikdy jej neprořízl a nůž jel po
kůži, jako když se holí zkušební chlapi břitvou.
Jenom jednou, co pamatuje, se řízl nabroušeným
nožem do polštářku u palce levé ruky. Zatřásl
jsem se, teklo mu z rány dost krve, ale než si ji
nechal zavázat, tak si ji zasypal solí. Sypal si sůl
do rány a ženské omdlívaly, ale pár dní po zabi-
jačce, když nadíval klobásky, byla rána zhojená.

Prvním jídlem bývalo maso vytažené z vrou-
cího kotle a Jožka nám ho chystal osobně. Kra-
jíce chleba obložil na plátky jemně nakrájenými
temnými jatýrky a potom přidal podbradeček,
prorostlý tak akorát, aby vyrovnal suchá játra.
Obojí potom opepřil, obložil cibulí a na talíři
roznášel hostům i domácím. Když se mu zdálo,
že tučného na zabíjačce bylo už dost, tak schrou-
pal cibuli. Mně ji nabízel a věděl proč: „Vem si
také. Je jak jabůčko.“

VÍSKOČEK

Vísكوček je destilát visokej stupnovitosti, má osem-
desát až devadesát stupní a zniká pri destilácii votki,
hmet po jej uvedení do varu f dvošledku toho, že alko-
hol má nižší stupeň varu jako voda. Preto prvé vípari
votki, prejdené trupčkáma ces chladjace zarjadenje,
sa srazja schladením na tekutinu bohatú na alkohol
a temu sa hovorí vísكوček. Nenisúci na piťje, lebo je
moc silní, ale môže sa použiť jako masážna tekutina
na bolavé mjésta luckého tela, svali, kúbi. Téras uš
vísكوček zachitává málokdo, páleník ho vípúsča do
otpadu. Šak načo bi aj temu bol.

Každý gazda, ktorý už vypálil, naplnil sódo-
fčák a všetkým zavdal. Hovorilo sa tomu košťvó-
fka a přítomní sa pri nej objektivně vyjadrovali
ku kvalite vypálenej slivovice. Potom gazda só-
dofčák znovu naplnil a nechal ho páleníkovi.
Množstvo slivovice, ktoré mu ponechal, záviselo
od jej vypáleného množstva a vzájemnej dohody.

Jeden cigánisko dicki chodel otravovat tatka, abi
mu naljal. Tó ale tatko nemóhel, ale ket ten furt otravo-
val a nedal sa odbit, tag mu tatko uljal toho vísكوčka.
Prví vipil jako ništ aj druhí pítal, tag mu uljal. Vipil
ze dva štamperlíki a poberal sa přeč. Nevojem podnes
den, jag to vidržal, lebo vísكوček sa nedá píť. Ket išel
otec domu, tag ho videl padnutého v járkú za pálenicu.
Vizjerál jag umretí. Na druhí den sa ledva dovľjékel za
tatkom zvedet, čo mu to ten uljal, že ze dvoch štamperlí-
kov si ničého nepamatá a žalúdek a hlavu si ani necíti.
Ale ket ho to přešlo, tag chodel zasek píťat.

Kým slivovicu vypálili, dlho nebolo čo robiť.
Gazda len nalieval kvas a pribežné prikladal po-
lienka na oheň. V starých pálenicách eště musel
drhnúť kotle a miešať kvas, aby mu neprihorel.
V nových pálenicách už miešať nemusel, a tak
bolo dost času na zábavu. Gazdovia si rozprávali
rozne zážitky z pálenia, spievali pri harmonike

alebo heligónke, ale najčastejšie hrali karty – ma-
riáš. Spievali opatrne, lebo v pálenici bolo zaká-
zané píť, a keby spievali na plné hrdlo, nikto by
im neuveril, že nemajú rjadne pot čapicu.

Zákaz abstinence sa ale striktné nedodrži-
aval. Dobrú slivovicu nebolo možné uvariť bez
ochutnania, ale kvoli vlastnému bezpečiu ju
ochutnávali len mierne. Niekedy prišli do páleni-
ce aj tí, čo pomáhali pri zbere sliviek. Tvárili sa,
že idú náhodou okolo, ale dobre vedeli, kedy ich
gazda páli. Jemu nezostalo nič iné, ako každému
zavdat. Pán Ján Púll spomínal, že pri takejto ná-
vštěve bola v pálenici zábava aj s tancom. Ale to
už mali v ten deň vypálené a mohli si to dovoliť.

Vedla pálenice bol šenk. V nem bol akurát maškár-
ní. Jeden kamarát mal masku kata a pot kutnu f hube

hadičku. Ket išel kolo pohárka, kerí nikto nestrážel,
strčel do neho hadičku a pohár ostal prázni. Šak sa
aj pekne nasál, ľjéťal jag taki madúr. O desátej už ne-
bol katom, ale opicu. Mi zme s pálenice nakúkali ces
okno do krčmi. Kolo polnoci vibehli ze šenku dve také
pekné krinolíni. Chitěli zme ich, zebali do pálenice
a otmaskovali. Tó bolo zábavi. Jeden druhému zme
ruku otsacovali. Starí Ševečka sa chichúňal, že nam
v rohoch hučť. Vipili zme si, pošpásovali a djějkám sa
ani na zábavu vrátit nescelo.

Po vypálení slivovicu ponalievali do demižó-
nov, časť do flašiek a po vyrovnaní sa s pálením
išiel gazda domov. Okrem slivovice si so sebou
doniesol aj typický voňu pálenice, ktorá sa jeho
šatstva držala niekoľko dní...

Šak si mi ti slivovička dobrí ljeť

Štefan Bunčiak (1959)
Myjava

1. Šak si mi ti slivovička dobrí ljeť,
nemóžem ja na teba už zapomnet.
/: Ľet ta nemám, chitá sa ma choroba,
ľet ta pijem, netreba mi dočtora. :/

Bezplatné vyléčení
opilství.

Všem nemocným a pomoc
hledajícím budiž co nejvřeleji
odporučen k vyléčení prostře-
dek, který již v nesčíslných
případech co nejlépe se osvěd-
čil; každým dnem docházející
poděkovací listy dokazují ná-
vrat domácího blaha.

Léčení dítí se může s vě-
domím nemocného aneb bez
něho. Komu na tom záleží,
raťiž s plnou důvěrou svoji
adresu zaslati panu
F. Vollmann-ovi,
• droguistu v Gubenu v Prusku

DENNÍ ZPRÁVY

PYTĹÁK.

Dne 28. listopadu 1895 přistihl Josef Šuran-
ský Tomáše Vašicu, pacholka z Pašovic, a Fran-
tiška Andryska v Napajedlích, když každý z nich
jednu srnku na zádech nesli. Tomáš Vašica u sou-
du udal, že srnky již uškrcené a listím přikryté
v příkopě v lese, „lípy“ v kterém honitba Josefu
Šuranskému přináležel, našel, je vzal a na jiném
místě uschoval a asi za 3 dny s Františkem An-
dryskem do Napajedel přinesl, aby je tam pro-
dal, kdežto v trestnici před Janem Zástěrou a Ja-
nem Divokým se přiznal, že srnky chytil. Byl ob-
viněný odsouzen na 13 měsíců do těžkého žaláře.

BUJNÁ CHASA.

Dne 3. listopadu 1895 činil Josef Rosík, krej-
čovský pomocník z Malenovic, jsa trochu napitý
v hostinci Václava Večery v Malenovicích velký
povyk, fackoval pomocníka Martina Samohýla
a zahnal se po něm i sklenicí, kterou mu hosti
vydělil. Popadl židli, chtěje s ní jít na hostinské-
ho, a jelikož mu ji pacholek Jan Červenka vytrhl,
jal se jej liskati, vytáhl pak nůž kapesní, otevřel
jej a oháněje se jím, vyhrožoval Janu Červenkovi
„tobě musím břicho rozpárat“. Tento tvrdí, že
byl ve velký strach uveden a že vzhledem k zuřiv-
ému chování Rosíkovo se důvodem obával, že
jej tím nožem bodne. Podařilo se našťástě hostin-
skému chytiti Josefa Rosíka odzadu a drželi jej
pevně tak, že ostatní hosté mu mohli nůž z ru-
kou vyrvati, načež byl vyhozen.

UKRADL BERANA.

Rolník T. Kréma v Dršťkové byl v noci dne 7.
dubna t. r. štěkotem psů probuzen. Vyšel rychle
ven a shledal, že mu z nezamčené ovčírny byl
odcizen beran a že od ovčírny vedou kolem hno-
jiště stopy jednoho člověka obutého ve špičaté
jančary s vysokými opatky. Napadlo mu ihned
podezření na Josefa Chudárka, synka rolníkova,
který má pověst zloděje oveč. A nemýlil se. Vzal
s sebou starostu obce a své dva syny a našli tam
v zahradě pod roždím již vykuchaného berana.

ZADRŽELI POVOZ.

V červenci vraceli se vozem z kroměřížského
trhu do Zlína jarmačníci. Na silnici mezi Kvasi-

cemi a Tlumačovém vystoupili jim v cestu dva
napilí lidé, zadrželi koně a pustili se do jarma-
rečníků. Pak zahamovali vůz a zmařili násilně
všecky pokusy, aby mohl vozka vůz odhamovati.
Byli tito dva násilníci vypátráni, byli to František
Němec a Petr Molák z Tlumačova. Na oba byla
vznesena obžaloba pro zločin veřejného násilí
a byli oba odsouzení, každý na jeden měsíc do
žaláře.

CHYTLI PTÁČKA.

Josef Zaoral, domkař v Količíně, neměl krej-
caru peněz. Byl též bez práce a jsa tak smutném
stavu, chtěl si pomoci. Vzal pantok a snažil se
vniknouti do uzamčené světnice Marie Mrázko-
vé a tam něco sebrati. Desíletý chlapec Blaž-
kův to uviděl, upozornil na to a pachatel byl
v jeho práci přerušen tím, že jemu pantok, kte-

rým hašplu, na které visací zámek visel, odřezati
chtěl, odebrali. Ve světnici nalezalo se šatstva
v ceně 80 zl., dále peřiny a hotovost 10 zl. Zaoral
byl již dvakrát pro zločin krádeže trestán a je jis-
to, že by byl i zde cenné věci osvojil.

JIZVY NAŠEHO LIDU.

Dne 15. září 1905 obědval zedník Josef Rie-
dl Nás spasí jen důvěra ve vlastní sílu, ve vlastní
práci, ve vlastní schopnost a neodvislost. O této
naší moci a síle dobře jsou informováni naši od-
půrci a nepřátelé, jímž na mnoha místech naší
druhé vlasti naskytla se příležitost, poznati účin-
ky sjednocené síly, tohoto přemocného motoru,
který hýbe a ničí, který boří a odklízí všechny
překážky, kteréž nám jsou v cestě a zatarasují
nám postup k našim právům a na základě toho
i přístup k těm výhodám, jaká jsou údělem na-
ším dlouholetým protivníkům, kteří z naší práce,
z našeho přičinění a z našich mozoľů žijí a blaho-
bytem oplývají, kdežto náš lid trpí nedostatkem,
nouzí a čím dále tím více kloní se k úpadku, při
tom všem pozbýváje majetku hmotného a kle-
saje i mravně následkem malomyslnosti a nedo-
statku.

Zde se musí začít radikálně pracovati a za-
žehnavati ono nebezpečí, které hrozí zasypati
naše naděje do budoucnosti na dobro.

V minulé kapitole jsme krátce dotkli se ote-
vřené, velké jizvy našeho lidu, kořalečného moru
a alkoholismu. My se k této ráně vracíme dnes
opětne, protože shledáváme zde jednu z těch čet-
ných příčin nynějšího nedostatku, bídy a úpadku
našeho lidu.

Jsou u nás obce, o tom jsme přesvědčeni, kde
se pije jenom kořalka a pije ji celá obec. Jsou
i města, která se vykáží ohromnou spotřebou
kořalky a je to žalostným příznakem slováckých
měst, že v nich je tolik kořalen.

Kdo je v městě v kořalně? Ponejvíce dělnic-
ký lid. Mezi dělnictvem je dle statistiky asi nej-
větší počet obětí alkoholismu a je dokázáno, že
vydání dělníkova za lihové nápoje jsou velice
často ve škodlivém nepoměru k jeho příjmům
a že nebezpečností, která s požíváním kořalky
jsou spojena, zdvojnásobují, ba ztrojnásobují
se, jakmile jde o dělníka. O tom svědčí sebraná

data, která zároveň zobrazují žalostné okolnos-
ti, které zapříčiňují pijáctví. Příčina, pro kterou
dělník sahá k lihovinám v míře hojnější, než
by si bylo přáti, leží jednak v tom, že příkládá
požívání lihových nápojů velikou cenu a váhu
(že prý zahřívají a dodávají sílu), jednak v té
okolnosti, že dělnická třída lákadlům alkoholu
zvláště je vysazen. Dělník pracující pod širým
nebem za tuhé zimy, nebo dělník počínající
svou práci již za prvního svítání, i ten, kdož pra-
cuje přes normální dobu pracovní nebo v noci,
vidí ve sklince kořalky nejlepší prostředek pro
zahřátí nebo osvěžení. Jediným snídaním lidu
dělnickému na místo kávy nebo polévky je ko-
řalka. Na Slovácku připadá na jednoho obyva-
tele ročně asi 20 litrů alkoholu, suma to hrozná,
povázíme-li, že jinde v jiných okresech je toto
procento daleko menší.

Z PRVNÍ REPUBLIKY

DR. ZIMMERTÜR

HI, HI, HI - CHA, CHA, CHA

— Ó, — *nebožtíka jsem často navštěvoval. Byl jsem u nich už jako doma.*
— *Račte tedy být dobrý přítel rodiny?*
— *Ne. Já jsem exekutor.*

PŘIHLÁŠKA

PŘIPRAVIL V. PULKRÁBEK

Vážení příznivci našeho listu, přihlaste se do naší lidumilné společnosti.
Podrobnosti najdete na www.slovackemuzeum.cz.

Společnost přátel slivovice České republiky

Přihláška člena občanského sdružení

Jméno, příjmení (název organizace):

Číslo občanského průkazu (IČO):

Adresa (sídlo organizace):

Telefon.: E-mail:

Prohlášení:

Přihlašuji se tímto do Společnosti přátel slivovice České republiky. Byl jsem seznámen se stanovami Společnosti, ztotožňuji se s jejím obsahem a zavazuji se jimi řídit.

Datum: Podpis uchazeče o členství:

.....
Datum schválení přijetí člena představenstvem Podpis prezidenta
Společnosti přátel slivovice České republiky

Kontaktní adresa:

Společnost přátel slivovice České republiky, Smetanovy sady 179, 686 01 Uherské Hradiště,
tel.: 572 551 370, 572 556 556, e-mail: slivovice@slovackemuzeum.cz

V ŠENKOVNÁCH, PALÍRNÁCH A HOSTINCÍCH SESBÍRANÉ (6. část)

Kdysi jsem chtěl sbírat lidové písně. Stejně jako moji kolegové K. J. Erben, F. Bartoš, F. Sušil, L. Janáček, Jiří Pavlica, Žuzana Lapčíková, Karel Pavlišník a další. Je však vysbíráno. Tak jsem začal sbírat citáty a výroky našeho valašsko-slováckého lidu v místech mu nejpřirozenějších.

Hospoda Kunovice

Hynek přišel do hospody v módním oblečení, vlasy napomádované, košelu úplně v novotě. Chlapí omontérkovaní se na něj už dlouho dívají s despektem.

Jurka to směrem k němu shrnul do jednoduchého závěru: „Ty Hynku, ty vypadáš, že z puberty přeskočíš přímo do senility. Ale možná sa nedožiješ. Děláš sa furt tak mladým, že umřeš na osýpky (spalničky).“

Hospoda Žlutava

Místní štamgast volá směrem k veselícím se ženám: „Kočičky moje, vás já mám rád, vždyť vy jste také synové Boží.“

Hospoda Halenkovice Na Kopci

Sosin a Jožin jsou dlouhodobě nezaměstnaní. Obyčejná práce jim nevoní. Stále přemýšlí o podnikání. Dyť aj v parlamentu vidí všelijaké podnikatelské boháče. Na obyčejnou práci, tvrdí, že už nemají sílu. Stále řeší podnikatelský záměr. Počítají aj s pomocí EU. Láká je hospodářsko-kulturní rozvoj regionu.

Po třetí štamprli slivovice pátrají po mezeře na trhu. Co třeba tak Brigáda kapitalistické práce? Nebo malinká domácí pálenice. Enom na třicet litrů. Kdo občanovi vypálí třeba tři kýble malin? Nikdo! Jožina navrhuje bezelstně báječný nápad. „Co vyrábět bubliny do vodováhy. To nikdo nedělá.“ „Hmm,“ praví na to Sosin. Zdá se, že budou podnikat v pálení destilátů. Ale enom v malém.

Papučárna Otrokovice

Zábava vrcholí. Blíží se desátá hodina. Clapí zpívají píseň: Aby bylo slivovice poprodáme nohavice. Enom Kuba nezpívá. Nahlas dumá: „Jak ně to ta moje pravila? Vypij dvě piva a přijď v deset. Neříkala ale vypij deset piv a přijď ve dvě? Čert aby všechny ty výroky sledoval, zapamatovat si je tak těžké.“

Hospoda Kulturní dům, Kudlovice

Fera vede samomluvu: „Zase nám zdrazili pálení slivovice. Nelidové jedni. Co nám zbývá? Mosíme šetřit. Budeme méně jíst.“

Myšlení je nejtěžší práce, jaká existuje. To je pravděpodobně důvod, proč tak málo lidí myslí.

Henry Ford
(30. 7. 1863 – 7. 4. 1947))

Z LIDOVÉ HUDBY

K. J. ERBEN

Písně pijácké

Kdyby měl můj milý slivovicu,
uvidíš růžičku v mém lícu, v mém líčku.
Modré oči, co sa k nim kdejaký šohaj točí.

Až dopiju slivovicu, lehnu si já na lavicu,
lehnu si já na lavicu, prikriju sa rukavicú.

Lepší tolar krčmárovi, než-li krajcar doktorovi.
Lepší sklénka slivovice, než na hrobě čtyři svíce.
Až nebude slivovice, poprodáme nohavice.

Dojdi k nám, já ti dám,
dojdi k nám, já ti dám,
slivovičky z pohárka, najdeš cestu od járka, zasej k nám.
Dojdi k nám, já ti dám,
dojdi k nám, já ti dám
slivovičku ze sklénky, pod našima okénky, tulipán.

Kdyby nebylo bývalo té dírečky v bečce,
bylo by bývalo bylo slivovičky eště.
ale sa tá dírka v bečce hodí,
protože si na ňu každý chodí.
Ale sa tá dírka v bečce hodí,
protože si na ňu každý chodí.

Texty písní jsou z Horňácka.

ZVEME VÁS

IVO FROLEC

III. SLOVÁCKÝ KOŠT SLIVOVICE

INFORMACE K III. SLOVÁCKÉMU KOŠTU SLIVOVICE

Pro pěstitele, kterým není „svět slivovice“ lhostejný, máme informaci o pořádání **III. slováckého koštu slivovice**.

III. slovácký košt slivovice se uskuteční dne 5. listopadu 2016 v uherskohradištské Redutě pod záštitou Společnosti přátel slivovice České republiky.

Právo účastnit se tohoto koštu mají pouze ti pěstitelé ze všech lokalit ČR, kteří se umístili v některém z lokálních koštů na prvních třech místech. Do soutěže mohou být přihlášeny pouze vzorky slivovice za poslední dva ročníky (sklizeň ovoce 2014 a 2015). Podmínkou pro účast pěstitele v samotném koštu je dodání předemtného vzorku pořadatelům.

Šampion koštu obdrží hodnotné ceny a jeho vzorek bude slavnostně uložen do skleněné baňky v Muzeu slivovice ve Vlčnově pro budoucí generace.

Pořadatelé si vyhrazují právo kontroly předložených vzorků a jejich případné vyřazení ze soutěže. (Josef Niesner)

UMĚLÁ CHUŤ DESTILÁTŮ – PARFÉM

Při ochutnávce destilátu lze již prvním pohledem na skleničku zjistit, zda má destilát nějakou vadu. Můžeme např. pozorovat zákal, zbarvení či třeba určité jemné částice v destilátu. Hovoříme o tzv. prvním senzorickém vjemu – vizuálním. Následné přičichnutí k předmětnému vzorku destilátu nás může upozornit na možný buketový defekt destilátu. Zde hovoříme o tzv. druhém senzorickém vjemu – čichovém. Samotná ochutnávka vzorku, která následuje ihned po přičichnutí, nám zcela určitě odhalí celkový charakter destilátu se všemi možnými defekty. Jedná se o třetí senzorický vjem – chuťový.

Pokud jsme schopni sladit všechny tři vjemy v jeden srozumitelný celek a pokud je naše odborná a zkušenostní stránka na dostatečné úrovni, pak zcela určitě odhalíme posuzovaný destilát organolepticky do „naha“ a s určitostí jsme schopni dále vyjmenovat všechny jeho slabiny nebo jsme schopni popsat všechny jeho přednosti. Jsme schopni doslova odhalit jeho dosavadní „život“.

Vad, kterými může být destilát postižen, je poměrně velmi mnoho. Musíme však konstatovat, že vady vznikají již v různých stádiích celkového technologického pochodu spojeného s tvorbou konečného produktu. Nevznikají najednou, ale řetězí se postupně od nějakého počátečního bodu vzniku. Navazují různě na jednotlivé děje procesů a jsou přechodovými mosty pro vytvoření dalších nepředvídatelných situací. Variabilita procesů je úžasná.

Můžeme s určitostí říci, že např. při sběru ovoce jsme si nevybrali to správné ovoce, ovoce mohlo být nahnilé, znečištěné atd. Nemuseli jsme mít ty správné nádoby, ovoce nemuselo být správně časově nasypáno do nádob, podmínky fermentace byly nedostačující a ochuzené, destilace neproběhla optimálně, zrání destilátu bylo podceňeno atd. Všechny tyto a další nezmíněné činnosti mohly již v počáteční fázi působit jako budoucí zdroje problémů. Proto je mnohdy dob-

ré nehladat příčinu kvality destilátu jen při pálení v pálení.

Okruh vad kvasů a samotných destilátů je velmi široký a problematický. Nabourání kvasu se může dít různými způsoby a jeho finální stav pak může naskytovat různé polohy. Kvasy mohou být octovité, infikované plísní, ovlivněny nevhodnými nádobami, ovlivněny znečištěným okolním prostředím, mohou být narušeny cizím předmětem, stanoviště nádob může být nevhodné, termín dozrání kvasu není určen správně, doba pálení není určena přesně a tak můžeme pokračovat dále.

Přechod vad do samotného destilátu je již prakticky jen otázka chvilky přes proces destilace. Destilát může vykazovat kyselou chuť–OCET, plísňovou chuť–PACHUŤ, máselnou chuť–ŽLUKLÉ MÁSLA, akroleinovou chuť–KŘEN, sirovořík–PRK, travnatou chuť–TRÁVA, umělou chuť–PARFÉM, chuť po přepálení kvasu–STRUP, nevýrazné aroma, octan etylnatý, zákal, sediment atd.

Chtěl bych se však zmínit podrobněji o jedné vadě, která nás trápí všechny, co se pohybujeme v tomto prostředí. Velkým a nebezpečným nešvarem, který narůstá do téměř obdudných rozměrů, je PARFÉM. Jedná se o neetické přidávání různých látek (nebudu dále rozebírat, zda jde o oblast chuťovou či aromatickou) vyrobených chemickou cestou do destilátů.

Je to jedna z nejhůře identifikovatelných závad. Látky se přidávají do destilátů za účelem zlepšení vlastního senzoričky, či za účelem „nápravy“ nějakého defektu či stavu.

Na trhu je velký dostatek přípravků se širokou škálou možností. Můžeme zde nalézt aromatické látky vyrobené destilací nebo extrakcí z pěstovaného ovoce. Typickým příkladem jsou jablka pěstovaná pouze za tímto účelem. Aromatické látky je dnes schopen vyrobit chemický průmysl chemickou cestou. Nutno podotknout že výroba těchto látek chemickou cestou naskýtá m. j. jeden velký problém. Mohou

se totiž vyrobit i taková aroma, které příroda neprodukuje!

Pro zvyšování intenzity buketu lze na trhu najít mnoho látek. Tyto látky jsou pokud možno neutrální chuťově, ale po přidání do alkoholového prostředí startují proces intenzity vlastního destilátu. Jeden z nejpoužívanějších přípravků mezi pěstiteli je třeba prostý cukr.

Z důvodů preciznosti výroby těchto látek lze jen velmi obtížně v destilátu toto vše identifikovat.

Jediným účinným vybavením degustátora při senzorickém hodnocení je jeho mentální databáze chuťových a buketových vjemů a obrovské zkušenosti. Degustátor musí být bezpodmínečně vyzbrojen takovými vlastnostmi. Pokud je nemá, je odsouzen pouze k domněnkovému efektu, který však celkové věci škodí.

Lze totiž předpokládat, že osoba, či osoby provádějící takovouto činnost neprovádí příslušné dávkování s laboratorní přesností, nýbrž jen odhadem. Pokud je dávkování jen symbolické, budeme velmi těžce dokazovat degustací přítomnost cizího produktu v destilátu. Pokud je však dávkování přehnané, a to se děje ve většině případů, výborný degustátor určitě patřičně ohodnotí takovýto vzorek.

Praktickým senzorickým posouzením takového vzorku dojdeme k mnoha podobám v chuťové a buketové oblasti.

Buket se s velkou určitostí bude podobat druhovému ovoci. Problém však nastane s jeho silou a hlavně mocností intenzity. Klasická vůně destilátu z přírodního ovoce je totiž charakteristická svým postupným náběhem do „polohy“ přirozené ovocnosti s cyklickým průběhem (za předpokladu degustace ze správné sklenice).

Syntetická vůně destilátu je charakteristická tím, že náběh buketu není téměř žádný, ihned nastupuje „poloha“ mocnosti hutné intenzity bez cyklického průběhu.

První známkou chuťového vjemu může být pocit „jiné“ sladkosti destilátu. Klasická sladkost kvalitního destilátu není tvořena cukrem, je tvořena harmonizací alkoholové skupiny, kyselin, minerálních látek a dalších látek v destilátu. Jen určitý vzájemný poměr těchto látek může vytvořit přirozenou sladkost destilátu.

Chuťové je přirozená sladkost „zakomponovaná“ do celku. Je přirozená!

Doslazení destilátu následně cukrem rozděljuje evidentně destilát na dvě složky, a to na destilát a cukr! Jak se to projeví?

Jedná se o pocit při požití, kdy získáváme kontinuální průběh vjemů postupně z těla destilátu do podvědomí, ten může být prezentován např. jako geometricky hladký, harmonický, odpovídající intenzitě, může mít klasický průběh a až někde v koncové fázi vjemu dojde na jeho pomyslném těle k pocitu „nějakého vybočení z dosavadního optimálního průběhu hladkosti“, ovšem jen na velmi krátkou dobu. Pak opět dobíhá senzorička destilátu v obvyklém a zaběhnutém režimu podle úrovně jeho kvality.

Další známkou chuťového vjemu může být efekt dochuti po umělém sladidle. Jde o pocit „náhlého a rychlého uzavření“ vjemu sladkosti. V puse se na krátkou dobu, ale skutečně jen krátkou, dostaví při syndromu „rychlého uzavření“ pocit vysoké suchosti a následně prázdnoty v konečné fázi vlastní zkoušky.

Obranou do budoucna proti takto neetickým praktikám je zlepšení informovanosti poživatelů o tom, co právě požívá ve spojení s provedením tzv. KATEGORIZACE DESTILÁTŮ.

dechová hudba MIKLOVCI

TEL. 777 200 027

Přátelům piva a zpěvu

odporúčujeme k zimním večerům u Vilímka letos vydanou a ve všech knihkupectvích za 40 kr. prodávanou

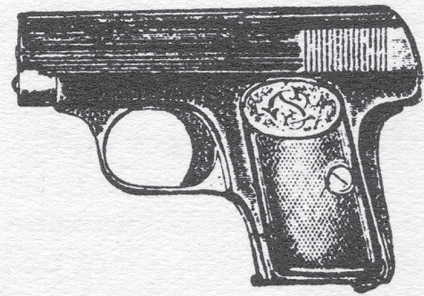
sbírku básní o pivě

s titulem:

„PIVIÁDA“

a s mottem:

„Co je pivo synu milý!
Pochopí i rozum kusý,
A kdo dobré jednou pili,
Bez přestání pít musí.“
Přiznivci piva.

Původní novinka!
Zákonem chráněno!

Těžítka

tvary opakovací samočinné pistole, jemné niklované zasiláky proti předem zasl. obnosu K 3—závod vojenskou a úřednickou výzbrojí firmy

Karel Šulc v Praze
I., Malé náměstí,
radniční budova.

Máte vypálené? Rádi košťujete?

ČTĚTE DOBRÝ DEN

WWW.DDK.CZ

JEDINĚ SLOVÁCKÝ TÝDENÍK PŘINÁŠÍ PODROBNÝ PŘEHLED KOŤŮ SLIVOVICE NA SLOVÁCKU
S ŘADOU REPORTÁŽÍ Z NEJZAJÍMAVĚJŠÍCH MÍST

DOBRÝ DEN S KURÝREM - NOVINY, KERÉ VONÍJÚ TRNKAMA